

KRÓTKIE DONIESIENIA**SHORT COMMUNICATIONS****612. Nowe stanowiska *Meloe rugosus* MARSHAM, 1802 (Coleoptera: Meloidae) w Polsce**

New records of *Meloe rugosus* MARSHAM, 1802 (Coleoptera: Meloidae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Meloidae, *Meloe rugosus*, new records, Poland.

Meloe rugosus MARSH. jest gatunkiem zamieszkującym głównie środkową część Europy, docierającym izolowanymi stanowiskami do Szwajcarii, Francji i Anglii południowej oraz Siedmiogrodu i Podola, notowanym również w Turkiestanie. W Polsce wykazywany był z nielicznych stanowisk w zachodniej i południowej części kraju (BURAKOWSKI i in. 1987: Kat. Fauny Pol., XXIII, **14**: 1-309; STEBNICKA 1987: Klucze oznacz. owad. Pol., XIX, **84**: 1-34). Nowsze publikacje przynoszą dane o jego obecności w Pieninach (ROSSA 1997: Wiad. entomol., **15**, 4: 250), Bieszczadach (KUBISZ i in. 1998: Roczn. Muz. górnośl. (Przyr.), **15**: 5-15), na Wyżynie Lubelskiej (PIOTROWSKI 2002: Wiad. entomol., **20**, 3-4: 175-176) oraz Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej (DZIOŃEK 2006: Biuletyn częstochowskiego koła entomologicznego, Nr 5: 16-17).

Chrząszcz zasiedla ciepłe stanowiska na terenach nizinnych oraz w niższych położeniach górskich. Imagines poławiano najczęściej jesienią, od września do listopada oraz wiosną w kwietniu i maju na trawiastych zboczach, pobrzeżach lasu, w rzadkich zagajnikach, na polach, miedzach oraz pastwiskach (BURAKOWSKI i in. 1987: *ibid.*).

Gatunek ten umieszczony został w „Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce”, otrzymując kategorię DD (dane niepełne) (PAWŁOWSKI i in. 2002: [W:] GŁOWA-CIŃSKI (red.): 88-110). Ze względu na rzadkość występowania, celowe jest podanie nowych informacji o występowaniu *M. rugosus* w Polsce zebranych przez autora:

- Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Aleksandrowice (UTM: DA14), 13 XI 2000 – 1 ex., trawiaste zbocze „Winnej Góry”, leg. J. MICHALCEWICZ, det. et coll. P. SZWAŁKO.
- Beskid Wschodni: Beskid Niski, Myscowa (EV48) ad Krempana, 20 XI 2009 – 1 ex., leg. et coll. J. MICHALCEWICZ, det. T. WOJAS.

Odłowienie *M. rugosus* w okolicy Krakowa jest potwierdzeniem danych historycznych o występowaniu chrząszcza w tym rejonie kraju – podawane było stanowisko: Rybaki (ŁOMNICKI M. 1886: Muzeum Imienia DZIEDUSZYCKICH we Lwowie. Dział I. Zoologiczny Oddział zwierząt bezkręgowych. IV. Chrząszcze czyli Tęgoskrzydłe. (*Coleoptera*). Lwów). W Beskidzie Niskim gatunek ten dotychczas nie był notowany, natomiast z Beskidu Wschodniego, z okolic Przemyśla wykazał go niegdyś TRELLA (1923: Pol. Pismo Ent., **2**: 12-19).

Jakub MICHALCEWICZ,
Kat. Ochr. Lasu, Entomol. i Klimatol. Leśnej UR, Kraków

613. Nowe stanowiska *Glaphyra marmottani* (BRISOUT, 1863) i *Poecilium glabratum* (CHARPENTIER, 1825) (Coleoptera: Cerambycidae) na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej

New localites of *Glaphyra marmottani* (BRISOUT, 1863) and *Poecilium glabratum* (CHARPENTIER, 1825) (Coleoptera: Cerambycidae) on Wielkopolska-Kujawy Lowland

KEY WORDS: Coleoptera, Cerambycidae, *Glaphyra marmottani*, *Poecilium glabratum*, new localites, Wielkopolska-Kujawy Lowland, W Poland.

Glaphyra marmottani (BRISOUT, 1863), jest bardzo rzadko znajdowanym w Polsce gatunkiem. Do niedawna wykazywany tylko z jednego stanowiska na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej: Gubin (BURAKOWSKI i in. 1990: Kat. Fauny Pol., XXIII, 15: 1-312). Ostatnio stwierdzony także na Nizinie Mazowieckiej: Sękocin vic. ad Warszawa, UTM: DC97 (WELNICKI 2004: Pol. Pismo Ent., 23, 2: 113), Sękocin Stary, UTM: DC97 (PLEWA i in. 2011: Nature Jurnal, 44: 120-131).

Odkryto kolejne stanowisko tego gatunku na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej w granicach Przemęckiego Parku Krajobrazowego:

– Leśnictwo Papiernia (UTM: WT85), 12 VI 2010 – 1 ex., na trawach w drzewostanie sosnowym. Ponadto w 2011 roku pozyskano larwy, poczwarki oraz zasiedlony materiał żywicielski, z którego w wyniku dalszej hodowli uzyskano do końca stycznia 2012, 43 exx. We wszystkich przypadkach rośliną żywicielską była sosna *Pinus sylvestris* L.

Poczynione obserwacje pozwalają stwierdzić, że gatunek ten preferuje nasłonecznione partie drzew na dobrze nasłonecznionych stanowiskach. Średnica zasiedlonego materiału wynosiła od ok. 3 mm do ok. 6 cm (odłamane przez wiatr gałęzie i cienkie szczytowe partie strzały). Najliczniej hodowano osobniki dorosłe z zamarych gałązek średnicy ok. 0,5–2 cm., z dobrze przylegającą korą. Chodniki larwalne o podłużnym przebiegu zapchane były drobnymi, dwubarwnymi trocinami; w przypadku opanowania przez larwy cieńszych gałązek łączyły się, a nawet wzajemnie przenikały. Kolebka poczwarkowa usytuowana była na końcu chodnika i ułożona wzdłuż osi drewna, natomiast otwór wejściowy zawsze prostopadle do włókien. Obserwowano zimowanie w stadium larwy i poczwarki. Z poczwerek pozyskiwanych w okresie zimowo-wiosennym imagines uzyskiwano w warunkach laboratoryjnych po ok. 2 tyg. Larwy zebrane w tym okresie żerowały do końca lata i opuszczały materiał jako imagines w okresie jesieni i zimy. Można przyjąć, że w warunkach naturalnych opuściłyby kolebki po drugim przezimowaniu w postaci poczwarki. W naturze dojrzałe imago znaleziono w kolebce najwcześniej 15 maja. Dane te wskazują na dwuletni rozwój tego gatunku w naszych warunkach.

Gatunkiem towarzyszącym był często *Pogonocherus decoratus* (FAIRMAIRE, 1855) (Coleoptera: Cerambycidae).

Poecilium glabratum (CHARPENTIER, 1825), to gatunek rzadko w Polsce spotykany, znany z nielicznych stanowisk w sześciu krainach. Na obszarze Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej spotykany częściej. Poniżej podano kolejne stanowisko znajdujące się w granicach wymienionej krainy:

– Leśnictwo Jurkowo (UTM: XT25), 9 XII 2006 – 2 exx., 4 I 2007 – 3 exx., wydobyto z obumarłej gałęzi *Juniperus communis* L.; 20 XI 2007 – 1 ex., wydobyto z kolebki w martwej gałęzi *Juniperus communis*, pozostawionej celowo, XII 2006, w koronie krzewu. Z tejże gałęzi w okresie od 2 I 2008 do 2 II 2008 uzyskano w hodowli 29 exx. tego gatunku.

Dariusz HOFMAŃSKI, Darnowo

614. Pierwsze odkryte ślady żerowania larw *Cerambyx cerdo* (LINNAEUS, 1753) (Coleoptera: Cerambycidae) w Beskidzie Żywieckim

The first discovered traces of *Cerambyx cerdo* (LINNAEUS, 1753) (Coleoptera: Cerambycidae) larvae feeding in the Beskid Żywiecki Mountains

KEY WORDS: Coleoptera, Cerambycidae, *Cerambyx cerdo*, Beskid Żywiecki Mts., S Poland.

Cerambyx cerdo (L.) to jeden z największych krajowych przedstawicieli kózkowatych (Cerambycidae). Gatunek rozprzestrzeniony w południowej i środkowej Europie, północnej Afryce i Azji Mniejszej. W Polsce występuje tam, gdzie zachowały się stare dęby. Objęty ochroną gatunkową. W ciągu ostatnich kilku dziesięcioleci obserwuje się regres tego gatunku. Do głównych przyczyn spadku liczebności zalicza się usuwanie i zacienianie zaatakowanych dębów, stosowanie środków owadobójczych oraz nielegalny odłów (głównie na przełomie XIX i XX wieku) i handel koziorogiem. Ponadto do wymierania gatunku przyczynia się fragmentacja środowiska oraz obniżanie się poziomu wód gruntowych, co prowadzi do usychania drzew (GUTOWSKI 2004: [W:] ADAMSKI i in. (red.): Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, 6. Ministerstwo Środowiska, Warszawa: 82-87; STARZYK 2004: [W:] GŁOWACIŃSKI, NOWACKI (red.): Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 147-148).

W Polsce rozmieszczenie kozioroga dębosza ma charakter wyspowy. Obecnie najliczniej występuje w dolinie środkowej Odry oraz w okolicach Rogalina pod Poznaniem. W wielu miejscach całkowicie wyginął (STROJNY 1974: Przegl. zool., 18, 3: 373-374; SZOTKOWSKI, SZOTKOWSKI 1981: Chrońmy Przyr. ojcz., 37, 1: 47-58; STARZYK, STROJNY 1985: Pol. Pismo ent., 55: 491-504; KOWALSKI 1994: Przegl. przyr., 5, 1: 83; STARZYK 2004: ibid.).

10 VIII 2011 odnaleziono ślady żerowania larw kozioroga dębosza w Beskidzie Żywieckim w miejscowości Brzuśnik (UTM: CV69) – stanowisko to leży w makroregionie Beskidy Zachodnie (KONDRACKI 2011: Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa. 330 ss.). Zasiadlony dąb rósł w zadrzewieniu przydrożnym, blisko kaplicy. Drzewo to zostało ścięte, rosło ok. 5 metrów od kaplicy i miało ok. 1 metra średnicy. Drzewa rosnące obok pnia miały częściowo przycięte konary. Chodniki larwalne były owalnego kształtu, często haczykowato wygięte. Szerokość chodników larwalnych oraz otworów wylotowych dochodziła do 3 cm, a ich wysokość do 2 cm. Korytarze larwalne zostały odsłonięte przez odpadającą korę z pnia ściętego dębu. Widoczne otwory wygrzyzień imago miały ekspozycję południową i południowo-zachodnią. Jak dotąd kozioróg dębosz nie był wykazywany w Beskidzie Żywieckim, jednak znalezione ślady żerowania świadczą o jego występowaniu na tym obszarze od wielu lat. Populacja ta wydaje się skrajnie nieliczna (w pobliżu nie stwierdzono innych zasiedlonych dębów) lub wymarła. Pień dębu, na którym stwierdzono ślady żerowania larw, prawdopodobnie jest pozostałością po zespole leśnym porastającym niegdyś piętro pogórza oraz zbocza dolin beskidzkich potoków – grądzie subkontynentalnym *Tilio-Carpinetum*. To zbiorowisko leśne zajmuje obecnie na terenie Beskidu Żywieckiego, jak również pobliskich – Beskidu Małego i Śląskiego – znikomą powierzchnię, z powodu przekształcania żyznych ziem na których występowało w pola uprawne, łąki i pastwiska. Obecnie występuje jedynie w niżej położonych enklawach w krajobrazie rolniczym i przemysłowym (WILCZEK i in. 2011: [W:] Powiat Żywiecki. Informator przyrodniczo-krajoznawczy. Ekoturystyka w obszarach górskich, Żywiec, 1: 58-63), ponieważ w pobliskich lasach (Las Bartni, Las Moczarki, Las Gminny) dominuje dolnoreglowa świerczyna.

Na podstawie pracy STACHOWIĄKA (2012: [W:] MAKOMASKA-JUCHIEWICZ, BARAN (red.): Monitoring gatunków zwierząt – Przewodnik metodyczny - Część II. GIOŚ, Warszawa: 349-366) oceniono stan siedliska jako zły (U2), uwzględniając takie czynniki jak: poten-

cjał siedliska, zwarcie drzewostanu, udział podszytu i podrostu czy żywotność zasiedlonych drzew. Najbliższym, w stosunku do miejscowości Brzuśnik, znanym stanowiskiem tego gatunku jest obszar „Natura 2000” Beskid Śląski (PLH240005).

Monika PIETRASZKO, Marcin WARCHAŁOWSKI,
Inst. Biol. UP, Studenckie Koło Nauk. Zool. i Ekol., Wrocław

615. Nowe i rzadkie dla Beskidu Wschodniego gatunki stonkowatych (Coleoptera: Chrysomelidae)

New and rare species of chrysomelid beetles (Coleoptera: Chrysomelidae) for the Eastern Beskid Mountains

KEY WORDS: Coleoptera, Chrysomelidae, new records, Eastern Beskid Mts., SE Poland.

Cassida aurora (WEISE, 1907)

– Humniska (mała strona) (UTM: EA70), 24 IV 2000 – 1 ex., na skraju lasu mieszanego, leg. D. TWARDY, VIII 2005 – 1 ex., sucha łąka, leg. D. TWARDY.

Z Polski podawany z Tarnowa, na podstawie danych z początku ubiegłego wieku (BURAKOWSKI i in. 1991: Kat. Fauny Pol., XXIII, 17: 1-227). Niedawno stwierdzony na dwóch stanowiskach w Beskidzie Wschodnim i na Wyżynie Lubelskiej (NIEDOJAD: w druku). Poławiany na krwawnikach – *Achillea* L.

Cassida leucanthemi (BORDY, 1995)

– Humniska (mała strona) (EA70), 5 VI 2005 – 1 ex., sucha łąka, na złocieniu właściwym – *Leucanthemum vulgare* (LAM.), leg. D. TWARDY.

Gatunek znany zaledwie z kilku stanowisk na terenie kraju. Wykazany z Dzięgielowa koło Cieszyna (BOROWIEC, ŚWIĘTOJAŃSKA 1997: Wiad. entomol., 15, 4: 237-240), Wrocławia i Wetliny (BOROWIEC 2003: Wiad. entomol., 22, 1: 62-63), Lublina (ŚCIBIOR 2004: Wiad. entomol., 23, 4: 243-244) oraz Poleskiego PN (ŚCIBIOR, PIETRYKOWSKA-TUDRUJ 2008: Wiad. entomol., 27, 2: 117-118). Gatunek nowy dla Beskidu Wschodniego.

Cassida panzeri (WEISE, 1907)

– Humniska (mała strona) (EA70), 22 V 2009 – 1 ex., VIII 2009 – 1 ex., wyczerpakowane z suchej łąki, leg. D. TWARDY.

Jeszcze nie tak dawno spotykany wyłącznie na siedliskach kserotermicznych, obecnie obserwuje się ekspansję tego tarczycza w Europie Środkowej (BOROWIEC 2003: ibid.). Gatunek nowy dla Beskidu Wschodniego.

Cassida subreticulata (SUFFRIAN, 1844)

– Turze Pole (EA70), 12 VIII 2010 – 3 ex., 20–29 VIII 2010 – 2 ex., murawa o charakterze kserotermicznym z ubogą, rzadką roślinnością, z rozetek liściowych lepnicy (*Silene* L.), leg. D. TWARDY;

– Humniska (mała strona) (EA70), 18 VIII 2010 – 2 ex., sucha łąka, leg. D. TWARDY.

Rzadko spotykany gatunek, znany z nielicznych stanowisk w kraju, ostatnio podany z Piecin (ŚCIBIOR 2010: Wiad. entomol., 29, 2: 123-124). Z Beskidu Wschodniego wykazany z okolic Przemyśla (BURAKOWSKI i in. 1991: ibid.). Żyje na roślinach z rodziny goździkowatych (Caryophyllaceae).

Chrysolina purpurascens (GERMAR, 1822)

– Humniska (mała strona) (EA70), 10 V 2002 – 1 ex., osobnik zerował na liściu gajowca żółtego – *Galeobdolon luteum* (HUDS.), w grądzie nad potokiem, leg. D. TWARDY, 19 V 2010

– 3 ex., dwa osobniki w ściółce, jeden osobnik żerował na liściu *Galeabdolon luteum*, grąd, leg. D. TWARDY.

W Polsce zasiedla Sudety i Karpaty (WARCHAŁOWSKI 1993: Fauna Polski, **15**: 1-279), znane jest też stanowisko na Przedgórzu Sudeckim w rez. „Muszkowicki Las Bukowy” koło Muszkowic (BOROWIEC 1984: Pol. Pismo Ent., **53**: 667-670). Stosunkowo rzadko i sporadycznie odławiany gatunek.

Luperus xanthopoda (SCHRANK, 1781)

– Turze Pole (EA70), 17 VI 2009 – 9 ex., z tarniny – *Prunus spinosa* L., na suchym, silnie nasłonecznionym stoku, leg. D. TWARDY.

Gatunek lokalny, związany z siedliskami kserotermicznymi. Podawany z południowej części kraju. Żeruje na drzewach i krzewach liściastych. Z Beskidu Wschodniego wykazany z okolic Przemyśla (BURAKOWSKI i in. 1991: *ibid.*).

Dibolia foersteri (BACH, 1859)

– Turze Pole (EA70), 9 VIII 2004 – 2 ex., 11 VIII 2004 – 1 ex., 18 VIII 2004 – 1 ex., 19 VII 2005 – 1 ex., 2 VII 2006 – 2 ex., 24 VII 2007 – 1 ex., wszystkie zebrane z bukwy zwyczajnej – *Betonica officinalis* L., na stosunkowo suchej łące, leg. D. TWARDY.

W Polsce chrząszcz bardzo rzadki, znany z niewielu stanowisk w trzech krainach (Nizina Mazowiecka, Śląsk Dolny, Sudety Zachodnie) (BURAKOWSKI i in. 1991: *ibid.*). Żyje na *Betonica officinalis*. Gatunek nowy dla Beskidu Wschodniego.

Orestia carpathica (REITTER, 1879)

– Rezerwat „Góra Sobień” (EV98) ad Sanok, 15 VI 2009 – 1♂, ściółka w grądzie, leg. D. TWARDY.

Jest to drugie, po Ojcowskim Parku Narodowym (WARCHAŁOWSKI 1992: Pol. Pismo ent., **61**, 3-4: 153-155), znane miejsce występowania tego gatunku w Polsce. Gatunek nowy dla Beskidu Wschodniego.

Bardzo dziękuję Panu prof. Lechowi BOROWCOWI za okazaną pomoc i weryfikację większości oznaczeń.

Dariusz TWARDY, Brzozów

616. Nowe stanowisko *Cryptocephalus (Cryptocephalus) transcausicus* (JACOBSON, 1898) (Coleoptera: Chrysomelidae) w Polsce

New locality of *Cryptocephalus (Cryptocephalus) transcausicus* (JACOBSON, 1898) (Coleoptera: Chrysomelidae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Chrysomelidae, *Cryptocephalus transcausicus*, new record, Tatry Mts., S Poland.

W rodzaju *Cryptocephalus* GEOFFROY, 1762 nastąpiło w ostatnich latach kilkanaście zmian taksonomicznych wynikających z rewizji szeroko rozmieszczonych taksonów. Takim taksonem był między innymi *Cryptocephalus aureolus* (SUFFRIAN, 1847), w którym do niedawna wyróżniano cztery podgatunki, rozmieszczone w zachodniej Palearktyce od Hiszpanii po Kazachstan (ŁOPATIN i in. 2010: [W:] Catalogue of Palearctic Coleoptera, **6**: 580-606). Jeden z tych podgatunków – *C. aureolus transcausicus* (JACOB.), wcześniej znany tylko z Azerbejdżanu, Armenii i Gruzji, został niedawno podniesiony do rangi gatunku i wykazany również z środkowej i południowej Europy, w tym także z Polski. Stwierdzenie to jest jednak dość ogólnikowe, bez dokładnej lokalizacji i daty zbioru na podstawie danych z etykiety:

„Besciden [M.ti Bescidi]”, z okazji przechowywanego w Muzeum w Budapeszcie (SASSI 2011: Boll. Soc. entomol. ital., **143**, 1: 19-31).

W wyniku przeglądu materiałów *Cryptocephalus aureolus* (SUFFR.) z własnego zbioru natrafiliem na okazy, które okazały się należeć do *Cryptocephalus transcasicus* (JACOB.).

– Tatrzy Zachodnie (UTM: DV15), szlak z Przełęczy Bobrowieckiej (1356 m n.p.m.) na Bobrowiec (1663 m n.p.m.), 27 VI 2002 – 1♂, 1♀., leg. M. PRZEWOŹNY.

Powyzsze stanowisko potwierdza występowanie tego gatunku w Polsce i zarazem jest to pierwsze stwierdzenie podające dokładniejsze dane.

Gatunek ten można odróżnić od szeroko rozmieszczonego w Polsce *C. aureolus* (SUFFR.) po charakterystycznej budowie prącia, którego wyrostek apikalny jest krótki, trójkątny, a lamella środkowa bardzo długa. Dokładne rysunki można znaleźć w pracy SASSIEGO (2011: ibid.), a fotografię w witrynie internetowej <http://culex.biol.uni.wroc.pl/cassidae/European%20Chrysomelidae/cryptocephalus%20illyricus.htm> (pod synonimiczną nazwą *C. illyricus* FRANZ).

Dziękuję profesorowi Lechowi BOROWCOWI za sprawdzenie oznaczenia oraz informacje na temat tego gatunku. Materiał dowodowy znajduje się w kolekcji autora.

Marek PRZEWOŹNY, Wydz. Biologii UAM, Zakł. Zool. Syst., Poznań

617. Nowe stanowisko *Cassida ferruginea* GOEZE, 1777 (Coleoptera: Chrysomelidae) w Polsce

New locality of *Cassida ferruginea* GOEZE, 1777 (Coleoptera: Chrysomelidae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Chrysomelidae, *Cassida ferruginea*, new record, Lubelska Upland, E Poland.

C. ferruginea GOEZE. to jeden z najrzadziej spotykanych i wykazywanych tarczyczków w Polsce. Wykazywano go zaledwie sześciu krain: Pobrzeża Bałtyku, Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Dolnego Śląska, Wyżyny Krakowsko Wieluńskiej i Sudetów Zachodnich. W większości są to stare dane pochodzące sprzed 100 lat lub nawet starsze (BURAKOWSKI i in. 1991: Kat. Fauny Pol., XXIII, 17: 1-227). Jedyne nowsze stwierdzenia pochodzą sprzed 25 lat z rezerwatu „Łąki Sulistrowickie” na Dolnym Śląsku (BOROWIEC 1987: Ochr. Przyr., **45**: 199-208) i sprzed 10 lat z Biedruska koło Poznania (JAŁOSZYŃSKI, KONWERSKI 2002: Wiad. entomol., **21**, 1: 56).

C. ferruginea GOEZE. jest umieszczona na „Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” (PAWŁOWSKI i in. 2002: 88-110), gdzie posiada kategorię DD – dane niepełne.

Podczas badań chrząszczy we wschodniej części Polski, drugi z autorów odłowił ten gatunek na stanowisku:

– rezerwat „Roskosz” ad Dorohusk (UTM: FB86), 7 VI 2011 – 3 exx., torfowisko węglanowe, w czerpak, leg. M. BUNALSKI.

Jest to chrząszcz nowy dla Wyżyny Lubelskiej i zarazem jest to trzecie współczesne stanowisko tego tarczyczka na terenie kraju.

Autorzy pragną podziękować prof. Lechowi BOROWCOWI za weryfikację poprawności oznaczenia. Materiał dowodowy znajduje się w zbiorach autorów.

Marek PRZEWOŹNY, Wydz. Biologii UAM, Zakł. Zool. Syst., Poznań
Marek BUNALSKI, Katedra Ent. i Ochr. Środ. UP, Poznań

618. Nowe stanowisko *Dermestoides sanguinicornis* (FABRICIUS, 1787) (Coleoptera: Cleridae) w Polsce

New record of *Dermestoides sanguinicornis* (FABRICIUS, 1787) (Coleoptera: Cleridae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Cleridae, *Dermestoides sanguinicornis*, new record, Poland.

Dermestoides sanguinicornis na terenie Polski jest chrząszczem rzadko spotykanym. Współcześnie znanych jest tylko kilka stanowisk zlokalizowanych załedwie w sześciu kraiinach (Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Nizina Mazowiecka, Puszcza Białowiecka, Dolny Śląsk, Górny Śląsk, Wzgórza Trzebnickie) (KONWERSKI 2004: [W:] GŁOWACIŃSKI, NOWACKI (red.): Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce. IOP PAN, AR Poznań, Kraków–Poznań: 130-131; JAŁOSZYŃSKI i in. 2005: Wiad. entomol., 24, 4: 219-225). Gatunek związany jest ze starymi dębami, najczęściej opianowanymi przez larwy kozioroga dębosza *Cerambyx cerdo* LINNAEUS, 1758 (Coleoptera: Cerambycidae).

D. sanguinicornis umieszczony został w polskiej „Czerwonej księdze zwierząt” w kategorii EN (gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone wyginięciem) (KONWERSKI 2004: ibid.) oraz na „Czerwonej liście zwierząt” (PAWŁOWSKI i in. 2002: [W:] GŁOWACIŃSKI (red.): Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce. IOP PAN, Kraków: 88-110).

Nowe stanowisko tego przekraska znaleziono na Nizinie Mazowieckiej:

– Puszcza Kozienicka, rez. „Jedlnia” (UTM: EB29), 24 V 2011 – 1 ex., 7 VI 2011 – 1 ex., na pniu starego, od kilku lat martwego dębu – *Quercus* sp., leg. M. MIŁKOWSKI.

Odnalezienie *D. sanguinicornis* na terenie Puszczy Kozienickiej wskazuje na obecność jeszcze stosunkowo dobrze zachowanych fragmentów drzewostanów zbliżonych do naturalnych oraz stanowi ważny argument do ich ochrony. W Puszczy Kozienickiej w ostatnich kilkunastu latach znacznie zmniejszyła się liczba starych dębów, a ostatnie stwierdzenie gatunku towarzyszącego *D. sanguinicornis* – kozioroga dębosza, sięga okresu międzywojennego (MIŁKOWSKI 2004: Kulon, 9, 1: 81-116). Tym samym wskazuje to na możliwość utrzymywania się populacji przekraska w oparciu o inne gatunki kambioksylofagiczne związane z dębami.

Marek MIŁKOWSKI, Radom

619. Przypadkowa introdukcja *Polistes gallicus* (LINNAEUS, 1767) (Hymenoptera: Vespidae) do Polski

Accidental introduction of *Polistes gallicus* (LINNAEUS, 1767) (Hymenoptera: Vespidae) to Poland

KEY WORDS: Hymenoptera, Vespidae, *Polistes gallicus*, new record, Poland.

Klecanka *Polistes gallicus* dotychczas nie została odnotowana w Polsce. Wszelkie informacje o jej występowaniu są oparte na błędnych oznaczeniach i odnoszą się do gatunku *Polistes dominula* (CHRIST, 1891) (OLEKSA, WIŚNIEWSKI 2005: Wiad. Entomol., 24, 3: 179-188).

W jednym z toruńskich supermarketów w dniu 29 października 2010 r., zaobserwowano samicę klecanki chodzącą po dopiero co rozpakowanych gruszkach z Grecji. Owoce były wyjęte ze szczelnych pojemników tekturowych przechowywanych w chłodni. Osę zebrano i oznaczono w oparciu o klucz do oznaczania środkowoeuropejskich os społecznych (DVORAK, ROBERTS 2006: Acta Entomol. Musei Nationalis Pragae, 46: 221-244) jako *Polistes gallicus*.

Polistes gallicus to ciepłolubny gatunek rozmieszczony głównie w południowej Europie, na Półwyspie Bałkańskim i Kaukazie. Najbliższe stanowiska tego gatunku znane są ze Słowacji. Prawdopodobnie tam przebiega północna granica jego zasięgu (DVORAK 2005: Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae (Brno), 90: 235-241). Opisany przypadek przedstawia incydentalny sposób dyspersji gatunku w Europie, choć najprawdopodobniej bez szans na utrwalenie się lokalnej populacji w Polsce.

Piotr OLSZEWSKI, Tadeusz PAWLIKOWSKI
Katedra Ekologii i Biogeografii UMK, Toruń

620. Nowe stanowiska *Buckleria paludum* (ZELLER, 1839) (Lepidoptera: Pterophoridae) w Polsce

New localities of *Buckleria paludum* (ZELLER, 1839) (Lepidoptera: Pterophoridae) in Poland

KEY WORDS: Lepidoptera, Pterophoridae, *Buckleria paludum*, new localities, *Drosera anglica*, Poland.

Rodzaj *Buckleria* TUTT 1905 jest szeroko rozpowszechniony w strefie tropikalnej, natomiast w Palearktyce ma tylko jednego przedstawiciela – jest nim *Buckleria paludum* (ZELLER, 1839). Jest on najmniejszym przedstawicielem tej rodziny w Europie, rozpiętość jego skrzydeł sięga 11–13 mm. Piórolotek ten jest rzadko spotykanym gatunkiem związanym z torfowiskami wysokimi i przejściowymi. Gatunek ma bardzo osobliwą biologię, ponieważ jego gąsienica żeruje na roszciskach (*Drosera* L.). Motyl lata w dwóch pokoleniach w czerwcu i sierpniu. *B. paludum* umieszczony jest w „Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt” z kategorią narażony na wyginiecie – VU. Dotychczas w Polsce odnaleziono go na siedmiu rozproszonych stanowiskach.

W ramach badań terenowych w roku 2011 udało się odnaleźć dwa nowe stanowiska tego rzadkiego gatunku:

- Błaskowizna (UTM: FF11), 4 VII 2011 – 6 gąsienic na *Drosera anglica* (HUDS.) na torfowisku przejściowym przy jez. Boczniel. Dotychczas nie było informacji o żerowaniu gąsienicy na tym gatunku roszciski.
- Lipa (EB71), 6 VIII 2011 – 1 ex. zwabiony do światła z pobliskich stawów śródleśnych dookoła otoczonymi płatami torfowisk przejściowych, na których licznie rośnie *Drosera rotundifolia* (L.).

Łukasz DAWIDOWICZ, Stud. Koło Naukowe Biologów UMCS, Lublin